

EDUCATIO®

PEDAGÓGIA | SZOCIOLÓGIA | ÖKONÓMIA | HISTÓRIA | PSZICHOLÓGIA | POLITOLÓGIA

HUSZONÖTÖDIK ÉVFOLYAM, HARMADIK SZÁM

SZAKKOLLÉGIUMOK ÉS ELITKÉPZÉS

Tehetséggondozás a
felsőoktatásban | 311 | FORRAY R. KATALIN

Tandíjmentesség,
ösztöndíj és felekezet | 318 | KARÁDY VIKTOR

A Rajk-modell: egy pedagógiai
kísérlet és tapasztalatai | 332 | CHIKÁN ATTILA –
ILYÉS MÁRTON

Rendszerszerű pályák | 348 | GALÁNTAI LÁSZLÓ

Reziliens hallgatók és
szakkollégiumi felvételi szelekció | 359 | CEGLÉDI TÍMEA – TÓBI ISTVÁN –
HARSÁNYI SZABOLCS GERGŐ

Felekezeti szakkollégiumok | 372 | KARDOS KATALIN

Tudományos diákkörök | 384 | CZIRÁKI SZABINA – SZENDRŐ PÉTER

Oktatói és hallgatói támogatások a csíkszeredai
Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen | 395 | MANDEL KINGA

25

2016
ŐSZ

EDUCATIO®

INTERDISZCIPLINÁRIS SZEMLE AZOK SZÁMÁRA, AKIK
AZ OKTATÁS TÁRSADALMI ÖSSZEFÜGGÉSEIT KERESIK

HUSZONÖTÖDIK ÉVFOLYAM HARMADIK SZÁM | 2016/ŐSZ | MEGJELNIK NEGYEDÉVENKÉNT

Alapító főszerkesztő: KOZMA TAMÁS

Főszerkesztő: FEHÉRVÁRI ANIKÓ

E szám tanulmányait szerkesztette:
FORRAY R. KATALIN

Lektorálta: HUNYADY GÖRGY ÉS BAJOMI IVÁN

Szerkesztőbizottság:

BAJOMI IVÁN, BIRÓ ZSUZSANNA HANNA (VALÓSÁG),
CSÁKÓ MIHÁLY (ELNÖK), FEHÉRVÁRI ANIKÓ (KUTATÁS
KÖZBEN), FORRAY R. KATALIN, HRUBOS ILDIKÓ,
KOZMA TAMÁS, LUKÁCS PÉTER, NAGY PÉTER TIBOR,
POLÓNYI ISTVÁN, SÁSKA GÉZA, TOMASZ GÁBOR
(SZEMLE), VEROSZTA ZSUZSANNA (VALÓSÁG)

Szerkesztőség és kiadói hivatal:
1143 Budapest, Szobránc utca 6-8.
Telefon, fax: (06-1) 235-7200

AZ EDUCATIO NEGYEDÉVES FOLYÓIRAT,
ÉVENTE KÖZEL HATSZÁZ OLDALON, ÖTVEN
NYOMDAI ÍVEN, MINTEGY NYOLCVAN SZERZŐI
ÍV KÖZREADÁSÁRA VÁLLALKOZIK.

LAPUNK KAPHATÓ A KIADÓBAN ÉS AZOKBAN
A FŐVÁROSI KÖNYVESBOLTOKBAN, AMELYEK
FOLYÓIRATOK ÁRUSÍTÁSÁVAL IS FOGLALKOZ-
NAK ÉS ELFOGADTÁK LAPUNKAT, ILLETVE
KÖZVETLENÜL IS MEGRENDELHETŐ AZ
EDUCATIO HONLAPJÁN KERESZTÜL:
[HTTP://WWW.EDU-ONLINE.HU](http://www.edu-online.hu)

ELŐFIZETHETŐ KÖZVETLENÜL A KIADÓ CÍMÉN.
AZ ELŐFIZETÉS DÍJA EGY ÉVRE 4896 FT.

EDUCATIO®

QUARTERLY REVIEW OF SOCIAL SCIENCES FOCUSED ON EDUCATION

Editor in Chief: ANIKÓ FEHÉRVÁRI

The journal is published four times a year (600 pages).

Postal address: H-1143 Budapest, Szobránc utca 6-8, Hungary

Annual subscription: \$ 300 on surface delivery or \$ 450 by air

(or the equivalent in another currency), to any address.

Orders may be placed to our postal address or directly

through our website: <http://www.edu-online.hu>

PLEASE, MAKE THE CHEQUE PAYABLE TO OFI, EDUCATIO.

AZ EDUCATIO FOLYÓIRAT MEGJELENÉSÉT A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TÁMOGATJA.
A TANULMÁNYOK BIBLIOGRÁFIAI ADATAI A MAGYAR TUDOMÁNYOS MŰVEK TÁRÁBAN RÖGZÍTÉSRE KERÜLNEK.

A FOLYÓIRAT SZAKÉRTŐI LEKTORÁLÁSI FOLYAMATOT KÖVETŐEN JELENIK MEG, AMELYBEN LEGALÁBB EGY KÜLSŐ ÉS
EGY BELSŐ LEKTOR VESZ RÉSZT. A TANULMÁNYOKAT LEGALÁBB KÉT LEKTOR VÉLEMÉNYEZI, AKIK MINDEN ESETBEN
TUDOMÁNYOSAN MINŐSÍTETT KUTATÓK, AKADÉMIAI DOKTOROK. A SZERZŐK NEVE A LEKTOROK SZÁMÁRA ISMERT.

CONTENT IS REVIEWED BY INTERNAL OR EXTERNAL REVIEWERS, AND THE AUTHOR'S IDENTITY MAY OR MAY NOT
BE KNOWN TO THE REVIEWER. A PEER-REVIEW PROCESS EMPLOYING AT LEAST TWO REVIEWERS WITH SCHOLARLY
AFFILIATION IS PREFERRED.

© OKTATÁSKUTATÓ ÉS FEJLESZTŐ INTÉZET, 2016.

MINDEN JOG FENNTARTVA.

ISSN 1216-3384

FELELŐS KIADÓ: AZ OKTATÁSKUTATÓ ÉS FEJLESZTŐ INTÉZET FŐIGAZGATÓJA

TIPOGRÁFIA: SALT COMMUNICATIONS KFT.

TÖRDELÉS, NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS: PATTANTYUS GERGELY

NYOMDAI MUNKÁK: KOMÁROMI NYOMDA ÉS KIADÓ KFT.

E szám tanulmányainak szerzői

HUNYADI GYÖRGY – akadémikus, ELTE PPK | **FORRAY R. KATALIN** – professor emerita, Pécsi Tudományegyetem | **KARÁDY VIKTOR** – egyetemi tanár, CEU | **CHIKÁN ATTILA** – akadémikus, egyetemi tanár, Budapesti Corvinus Egyetem | **ILYÉS MÁRTON** – Rajk Szakkollégium | **GALÁNTAI LÁSZLÓ** – doktorjelölt, Pécsi Tudományegyetem OTDI | **CEGLÉDI TÍMEA** – doktorjelölt, Debreceni Egyetem, CHERD | **TÓBI ISTVÁN** – PhD-hallgató, Pécsi Tudományegyetem | **HARSÁNYI SZABOLCS GERGŐ** – egyetemi adjunktus, Szegedi Tudományegyetem | **KARDOS KATALIN** – doktorjelölt, Debreceni Egyetem | **CZIRÁKI SZABINA** – titkárságvezető, PhD-hallgató, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, OTDT | **SZENDRŐ PÉTER** – egyetemi tanár, Szent István Egyetem | **MANDEL KINGA** – egyetemi adjunktus, ELTE PPK FTI | **N. TÓTH ÁGNES** – egyetemi docens, Nyugat-Magyarországi Egyetem SEK | **SIMON KATALIN** – egyetemi docens, Nyugat-Magyarországi Egyetem SEK | **TAMUSNÉ MOLNÁR VIKTÓRIA** – doktorjelölt, Debreceni Egyetem | **MARKOS VALÉRIA** – PhD-hallgató, Debreceni Egyetem | **NYILAS ORSOLYA** – PhD-hallgató, Debreceni Egyetem | **BAJOMI IVÁN** – szociológus, ELTE TáTK | **BÜKKI ESZTER** – PhD-hallgató, ELTE PPK | **SMID DÁVID** – PhD-hallgató, ELTE PPK | **HORVÁTH LÁSZLÓ** – PhD-hallgató, ELTE PPK

(a tartalommutató folytatása)

411 | VALÓSÁG

Vajdasági magyar fiatalok véleménye a magyarországi továbbtanulásról

423 | KUTATÁS KÖZBEN

A pedagógusok tanulási attitűdjeit befolyásoló tényezők
(SIMON KATALIN – N. TÓTH ÁGNES)

Művészeti témájú bölcsész hallgatói dolgozatok a debreceni egyetemen 1914–1949
(TAMUSNÉ MOLNÁR VIKTÓRIA)

Közösségi szolgálat vagy önkéntesség? (MARKOS VALÉRIA)

Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és a felnőttképzés: esély az integrációra
(NYILAS ORSOLYA)

459 | SZEMLE

Társadalmi nyitás és továbbélő egyenlőtlenségek a francia felsőoktatásban (BAJOMI IVÁN)

Új kérdések, irányok és módszertani megfontolások az elitképzés szociológiai vizsgálatában
(BÜKKI ESZTER)

Globális-lokális pillanatfelvétel az elitoktatásról (SMID DÁVID)

Tehetséggondozás Közép- és Észak-Európa felsőoktatásában (HORVÁTH LÁSZLÓ)

473 | ÖSSZEFOGLALÓ / ABSTRACT

SZERZŐINKHEZ

Az Educatio® minden tárgyilagos álláspontnak helyet biztosít. Minden közleményért szerzője felel. A beérkező kéziratokat megőrizzük.

Az elfogadott kéziratok felhasználási joga négy évre a folyóirat kiadójáé. A tartalmat nem érintő kisebb változtatások, a lap arculatához való igazítás, valamint a cím módosításának jogát a szerkesztőség fenntartja.

Az elektronikusan beküldött tanulmányokkal akkor áll módunkban érdemben foglalkozni, ha azok terjedelme nem haladja meg 35 ezer karaktert. Külön kérjük mellékelni a kézirat egyikét bekezdésnyi angol és magyar kivonatát, a kulcsszavakat, a szerző fontosabb adatait (ahogyan szerzőink között definiálni szeretné önmagát), valamint azt az elektronikus címet, ahová a kefelevonatot kéri). Ha a dolgozat ábrát is tartalmaz, kérjük külön lapon mellékelni a folyóirat tördelési méretének megfelelően (színes ábrákat nem közlünk), grafikon esetén az alapadatokat is kérjük. A hivatkozásokat és lábjegyzeteket a lap tipográfiájának megfelelően szerkesztjük.

A kefelevonaton a szerző javításait három munkanapon belül kérjük e-mailen visszajuttatni, e határidőn túl nem áll módunkban a szerzői javításokat elfogadni. Jelentősebb változtatásokra nincs már mód.

EDDIGI SZÁMAINK

1992/1 | Iskola és egyház
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS

1992/2 | Pénz – piac – iskola
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER

1993/1 | Munkanélküliség és oktatás
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA

1993/2 | Kisebbségek
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN

1993/3 | Felsőoktatás
SZERKESZTŐ: SETÉNYI JÁNOS

1993/4 | Pedagógusok
SZERKESZTŐ: SZABÓ LÁSZLÓ TAMÁS

1994/1 | Mérleg, 1990–1994
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER

1994/2 | Vezetők
SZERKESZTŐ: DRAHOS PÉTER & GÁL FERENC

1994/3 | Tanterv
SZERKESZTŐ: SZEKENYI PÉTER

1994/4 | Tankönyv
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR

1995/1 | Önkormányzatok
SZERKESZTŐ: HALÁSZ GÁBOR & NAGY MÁRIA

1995/2 | Ifjúság
SZERKESZTŐ: GÁBOR KÁLMÁN

1995/3 | Vizsgák
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR

1995/4 | Elit
SZERKESZTŐ: CSÁKÓ MIHÁLY

1996/1 | Szakképzés
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA

1996/2 | Iskolaszerkezet
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER

1996/3 | Nők
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN

1996/4 | Európa
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS & SZIGETI MIKLÓS GÁBOR

1997/1 | Hátrányos helyzet
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA

1997/2 | Iskolán kívüli képzés
SZERKESZTŐ: TÓT ÉVA

1997/3 | Régiók
SZERKESZTŐ: IMRE ANNA

1997/4 | Internet
SZERKESZTŐ: CZEIZER ZOLTÁN

1998/1 | Mérlegen
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS

1998/2 | Mentálhigiéné
SZERKESZTŐ: PAKSI BORBÁLA

1998/3 | Pályaválasztás
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA

1998/4 | Nat
SZERKESZTŐ: SETÉNYI JÁNOS

1999/1 | Felnőttoktatás
SZERKESZTŐ: HINZEN, HERIBERT

1999/2 | Cigányok
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN

1999/3 | Minőség
SZERKESZTŐ: HORVÁTH ZSUZSANNA

1999/4 | Agresszió
SZERKESZTŐ: GÁBOR KÁLMÁN & LISKÓ ILONA

2000/1 | Felsőoktatás, tömegoktatás
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ & POLÓNYI ISTVÁN

2000/2 | Kisebbségek Közép-Európában
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS & RADÁCSI IMRE

2000/3 | Tankönyv
SZERKESZTŐ: GÁL FERENC

2000/4 | Nyelvtudás, nyelvoztatás
SZERKESZTŐ: IMRE ANNA

2001/1 | Oktatás – politika – kutatás
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS

2001/2 | Fogyatékos fiatalok
SZERKESZTŐ: ILLYÉS SÁNDOR

2001/3 | Értékek
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA

2001/4 | Ezredforduló
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS

2002/1 | Mérlegen, 1990–2002
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER

2002/2 | Diplomások
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR

2002/3 | Család
SZERKESZTŐ: SOMLAI PÉTER

2002/4 | Taneszközpolitika
SZERKESZTŐ: GÁL FERENC

2003/1 | Felsőoktatási reformok
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ & POLÓNYI ISTVÁN

2003/2 | Felvételi
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR

2003/3 | e-Learning
SZERKESZTŐ: TÖRÖK BALÁZS

2003/4 | Európai Unió
SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN

2004/1 | Alternatív oktatás
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA & TOMASZ GÁBOR

2004/2 | Műveltség
SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA

| | |
|--|--|
| 2004/3 Pedagógusképzés SZERKESZTŐ: NAGY MÁRIA | 2010/3 Felsőoktatás és foglalkoztathatóság SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ |
| 2004/4 Politikai szocializáció SZERKESZTŐ: CSÁKÓ MIHÁLY | 2010/4 Oktatás és politika SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN |
| 2005/1 Budapest SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR | 2011/1 Ideológiák SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA |
| 2005/2 Hallgatói mobilitás SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ | 2011/2 Külföldiek SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN |
| 2005/3 Egyházak és oktatás SZERKESZTŐ: PUSZTAI GABRIELLA & RÉBAY MAGDOLNA | 2011/3 Átalakuló szakmák SZERKESZTŐ: FEHÉRVÁRI ANIKÓ |
| 2005/4 Óvodák SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN & TÖRÖK BALÁZS | 2011/4 Menedzserizmus SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS & VEROSZTA ZSUZSANNA |
| 2006/1 Mérleg, 2002–2006 SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS & LISKÓ ILONA | 2012/1 Magyar kisebbségek az oktatásban SZERKESZTŐ: PAPP Z. ATTILA |
| 2006/2 Képzés és munkaerőpiac SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN & GYÖRGYI ZOLTÁN | 2012/2 Látszat és való SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER |
| 2006/3 Örvenhat SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR & SÁSKA GÉZA | 2012/3 Értékelés és politika SZERKESZTŐ: HORVÁTH ZSUZSA & FEHÉRVÁRI ANIKÓ |
| 2006/4 Változó egyetem SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ | 2012/4 Tantárgyak és társadalom SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR |
| 2007/1 Előítéletek SZERKESZTŐ: ERŐS FERENC | 2013/1 Centralizáció, decentralizáció, demokrácia SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA |
| 2007/2 Ekvivalenciától a kompetenciáig SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN | 2013/2 Egészség és oktatás SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN |
| 2007/3 Felsőoktatók SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR | 2013/3 Tudáselosztás, tudásmonopóliumok SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ |
| 2007/4 Társadalmi nemek SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN & KÉRI KATALIN | 2013/4 Iskolázottság SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR |
| 2008/1 Minőségügy a felsőoktatásban SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN | 2014/1 Mérleg, 2010–2014 SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS |
| 2008/2 Informális tanulás SZERKESZTŐ: TÓT ÉVA | 2014/2 Felsőoktatási expanzió SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN |
| 2008/3 Veszélyes iskola SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA | 2014/3 Vidékfejlesztés és oktatás SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS |
| 2008/4 Támogató programok SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN | 2014/4 Versenyképesség és felsőoktatás SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ & TELCS ANDRÁS |
| 2009/1 Felsőoktatás és tudománypolitika SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR & POLÓNYI ISTVÁN | 2015/1 Pedagógus életútak – karrierk SZERKESZTŐ: BÍRÓ ZSUZSANNA HANNA |
| 2009/2 Tehetség SZERKESZTŐ: BALOGH LÁSZLÓ | 2015/2 PISA – kritika és védelem SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS & PUSZTAI GABRIELLA |
| 2009/3 A „bolognai tanárképzés” SZERKESZTŐ: PUKÁNSZKY BÉLA | 2015/3 Adatbővítés SZERKESZTŐ: VEROSZTA ZSUZSANNA |
| 2009/4 Rendszerváltás és oktatáspolitikai, 1989–2009 SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA | 2015/4 Az általános iskola hetven éve SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA |
| 2010/1 Mérleg, 2006–2010 SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS | 2016/1 Szakképzés és szakképzettség SZERKESZTŐ: FEHÉRVÁRI ANIKÓ |
| 2010/2 Fiatalok SZERKESZTŐ: FEHÉRVÁRI ANIKÓ & SZEMERSZKI MARIANNA | 2016/2 Tanuló városok, tanuló közösségek SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS & MÁRKUS EDINA |

